

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

19. In qua actione consistat ratio sacrificij Missæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Cæterum hæc Hæreticorum argumenta talia videntur, vt minimum nobis negociū faceffant. Etenim Apostolus solum contendit vnicum esse in noua lege sacrificium cruentum, quod Christus in cruce immolauit: nec illud repetitur, quia per se abundè sufficit ad omnia peccata expianda, & tollenda. Vnde Sacerdotes quotidie Deo immolantes, nequaquam illud repetunt. Missæ etenim sacrificium incruentum, est illius cruentæ oblationis commemoratio. Nec tamen sola est commemoratio, sic enim sacrificium non esset; sed est simul etiam oblatio. Ideo verè in Missa, Christi corpus consecratur, & Deo offertur. Cum verò nobis obijciunt Lutherani; nihil opus esse corporis dominici oblatione, si vna duntaxat in cruce facta, omnium peccata deleuit: Respondemus, nihil argumento concludi: nam vnus est in mundo Sol, qui per se alioqui sufficit ad omnia terrarum loca illustranda: ac si nos ipsos in tenebras abdimus, si fenestram, vel ostium domus ocludimus, nequaquam clara Solis luce perfundimur. Eodem prorsus modo, vnica Christi oblatio in cruce facta sufficit, & quidem abunde, ad omnium peccata penitus auferenda: sed ea non delet, nisi fructus eius ad nos deriuetur: is autem minimè deriuatur, nisi nobiscum, vel per Sacramenta, vel bona opera, vel sacrificia communicetur. Et ideo corpus Christi quotidie in Missa consecratur, & offerunt Sacerdotes, vt quotidie eiusmodi fructum salutarem capiamus. Nam pari ratione ad Sacramenta frequenter accedimus, & bonæ vitæ operam damus, vt oblatio Christi in cruce facta, nobis quotidie fructuosa sit, atque salutaris. Id est, vt fructus eius vberimus nobis Christus impertiat. Hinc etiam apparet, longè multo Missæ sacrificium à veteris legis Mosaicæ sacrificijs distare: nam illa typi erant, & figuræ Christi; & idcirco per seipsa minimè peccatorum maculas eluebant: at nostrum, nouæ videlicet legis sacrificium vera est Christi Domini oblatio, quamuis sit quoque commemoratio illius semel in cruce factæ: vnde & per seipsam remittit peccata. Atque hoc est, quod docet Tridentina Synodus *sessione 22. cap. 2.* illis verbis: *cuius quidem oblationis cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam vberimè percipiuntur: tantum abest, vt illi per hanc (id est, incruentam) quouis modo derogetur.*

Nonò *Quæritur*, An vnum idemque sit sacrificium, quod quotidie in Missa offertur, atque illud, quod olim in cruce immolatum? *Quæstionem* mouet id, quod legimus in multis Patribus esse idem sacrificium: sic enim loquuntur aliqui ex Patribus. Chrysostr. *homil. 17. in epistola ad Hebræos, cap. 8.* Ambros. *ad Hebræos, cap. 9.* Theophylactus. & Primas. *ad Hebræos 9.* Gregorius. *homil. 37. in Euangelio.* Cyprianus. *lib. 2. epistola 3.* Fulgentius. *de fide ad Petrum, c. 18.* Augustinus. *lib. 20. contra Faustum, cap. 18.* Respondeo ex Concilio Tridentino in eodem proximè loco à me citato: *Vna, eademque est hostia, idemque nunc offertur Sacerdotum ministerio, qui per seipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa.* Hæc ibi.

Sciendum est, in Missæ sacrificio, & esse hostiam, quæ Deo offertur; & eum, qui offert; & actionem, qua hostia offertur à Sacerdote. Concilium asserit, hostiam esse eandem, quia est corpus Do-

mini: Offerentem principalem esse eundem, eo quòd idem Christus, qui tunc in cruce se obtulit: nunc quoque, quotidie Patri se offert, eo quòd ipse Christus Domini, iussu, institutione, auctoritate, & nomine quotidie Sacerdotes offerant. Ipse igitur est principalis Sacerdos, ceteri Sacerdotes veri sunt ipsius ministri ad sacrificium faciendum, & offerendum, Ecclesiæ auctoritate consecrati, & potestate præditi. Actio verò instrumenti, & administri est eadem, quæ causæ principalis, ac proinde oblatio Sacerdotalis eadem est, quæ Christi se quotidie incruentè per suos Sacerdotes patri offertis. Sed non est eadem, quæ fuit facta olim in cruce, nam oblatio in cruce, fuit facta semel, & in hac altera incruenta quotidie replicatur: in cruce Christus se ipsum reuera obtulit, nunc verò in Missæ sacrificio non se per se ipsum offert, sed per Sacerdotes: quia ipse Sacerdotes instituit Apostolos, & iussit ipsos, & ipsorum successores sacrificium facere, & offerre.

Caput XIX.

In qua actione consistat ratio sacrificij Missæ.

Cum ex multis actionibus constet Missæ sacrificium; merito quæritur in primis, in quam actionem, sacrificij ratio, & natura consistat? Nec in præsentia quærimus quot actiones ad sacrificium integrum diuino iure pertineant: nam de hac quæstione statim disseremus, sed in qua actione ratio sacrificij sita sit. Res est comperta, eam non esse positam in ijs actionibus, ex quibus constat Missa Catechumenorum: nam quicquid in ea fit, est ipso sacrificio prius, & ad populi institutionem pertinens. Quare etiam panis, & vinum ante consecrationem verè Deo offeruntur; ea tamen oblatio sacrificium Missæ non est, quia nondum sunt eæ res in Christi corpus, & sanguinem conuersæ. Sunt qui putent, rationem sacrificij totam constitui in verbis, precibus, caeremonijs, ac ritibus, qui in consecratione corporis Domini adhibentur: eo quod sacrificij ratio, inquit, nequit in ipsa consecratione consistere: quin è contrario consecratio ad rationem Sacramenti potius, quàm ad naturam sacrificij pertinet: Ergo preces, verba, caeremoniæ, & ritus hæc, inquam, omnia in ea re adhiberi solita, sacrificij rationem constituunt. Quibus si opponas: Si absque vllis precibus, & caeremonijs corpus Domini consecraretur, rectè sacrificium fieret; ergo in precibus, & caeremonijs minimè consistit. Respondent consecrationem fieri non posse absque vllis verbis, & ritibus. Si illis rursus obieceris: Si nulla fieret corporis dominici consecratio, quamuis caeremoniæ, & preces adhiberentur, nequaquam adhuc sacrificiū constaret: ergo nequit in precibus, ac caeremonijs ratio sacrificij collocari. Respondent illi, in sacrificio requiri corporis dominici consecrationem: Veruntamen sacrificij formam, & naturam in verbis, precibus, & caeremonijs ad consecrationem adhibitis positam esse.

Denique obijcientibus preces, & caeremonias, quibus dominicum corpus conficitur, esse ab Ecclesia institutas. Respondent, multas illarum precum,

precum, & cæremoniæ Ecclesiam constituif-
 se; sed alias Christum Dominum nõ scripto qui-
 dem, at viua voce tradidisse, & in his suam esse sa-
 crificij eucharistici substantiam, & naturam. *Sotus*
in 4. d. 13. q. 2. art. 1. existimat, sacrificij rationem
 tribus Sacerdotis actibus constare, Consecratione,
 Oblatione, & Sumptione corporis, & sanguinis
 dominici. Hanc probat ille sententiã triplici
 ratione. In primis, quia sine consecratione,
 quamuis oblatio esset; sacrificium tamen adhuc
 minimè subsisteret. Deinde, sola consecratio sine
 oblatione, sacrificij rationem non haberet; tum
 quia sacrificium sua natura est oblatio, tum quia
 consecratio Sacramentum quidem facit, sacrifici-
 um non item. Demum item consecratio simul,
 & oblatio sine sumptione, minimè ad sacrificij
 rationem sufficiunt: in veteribus namque sacrificij
 res oblata, vel macerabatur, vel cecidit, vel
 consumebatur: Ergo in sacrificio etiam Missæ
 res oblata, quæ est corpus dominicum, & sanguis,
 consumi aliqua ratione debet. Verumenimvero
 quidam Soti opinionem confutant: non est,
 inquit, cur sumptio ad sacrificij rationem per-
 tineat. Nam sumptio nihil aliud esse videtur, nisi
 Eucharistiæ vsus. Hostia itidem, aut victima,
 etiam si semel oblata Deo, postea nunquam à sa-
 cerdote, vel alio offerente ederetur, non define-
 ret veram sacrificij rationem habere. Sed ad hæc
 argumenta facile Sotus respondere poterat: nam
 sumptio Eucharistiæ non sumitur, vt est vsus sa-
 cramenti, sed vt est consumptio victimæ, quæ im-
 molatur, hoc est consumptio sacrarum specierum
 Christum continentium: & licet non omnis hos-
 tia comedatur: hæc tamen editur in Missæ sacri-
 ficio, institutione Domini.

Alij quidam sensere, in quibus numeratur Ca-
 nus *lib. 12. de locis, cap. 13. ad 4.* ad rationem huius
 sacrificij, quatuor imò quinque actiones concu-
 rere; videlicet Consecrationem, Oblationem,
 Fractionem specierum panis, & vini, earundem
 Commixtionem, & tandem Sumptionem: Id in-
 de comprobantes, quòd omnis ea actio, qua res,
 quæ offertur, sacra fit, vel qua circa rem obla-
 tam facti aliquid sit, ad sacrificij naturam spe-
 ctat, sed per singulas eiusmodi actiones facti ali-
 quid sit in speciebibus panis, & vini corpus Chri-
 sti continentibus; ergo omnes, & singulæ ad sa-
 crificij naturam conueniunt. Sed ab alijs eiusdem
 argumentis conuellitur hæc opinio, quibus illa
 Soti. Nam actio specierum, earumque commixtio
 ad sacrificij rationem non attinent, quidni igitur
 sacrificium esset, si corpore Christi consecrato,
 & oblato, nunquam species panis, & vini fran-
 gerentur, commiscerentur? Alij rationem sa-
 crificij ponunt in duobus actibus, videlicet in
 consecratione, & oblatione. Sic videtur sentire
 Scot. *4. dist. 13. q. 2.* & Gabr. *4. d. 13. q. 1. art. 3.* quod
 probant, quia hæc duæ actiones sunt necessariae, &
 sufficiunt ad rationem sacrificij perfectam. Alij
 dicunt totam sacrificij rationem in vna tantum
 actione consistere, videlicet in oblatione. Sic vi-
 detur sentire Eckius *lib. 3. de sacrificio Missæ. c. 9.* Cli-
 coueus *lib. 2. contra Lutherum c. 16.* Ruard. *art. 16. contra*
Lutherum. Alij constituunt totam rationem sacri-
 ficij in vna actione, videlicet consecratione. Sic
 opinatur Alan. *lib. 2. c. 18. de sacrificio Missæ.*

Quare probabilior mihi videtur eorum sen-
 tentia, qui docuerunt totam Euangelici sacrificij
 rationem, in duabus actionibus, aut summum, in
 tribus constitui; nempe, vel in Cõsecratione cor-
 poris dominici, & sanguinis, & oblatione, aut in
 Consecratione, & Oblatione, & Sumptione: has
 enim tres actiones, aut certe duas, consecratio-
 nem, & oblationem omninò ratio sacrificij, &
 natura postulat, præterea nihil. *Quæres*, quo
 pacto in solis duabus actionibus, nempe conse-
 cratione, & oblatione possit tota sacrificij ratio
 constare: siquidem consumptionem victimæ, vel
 hostiæ pariter sacrificium requirit. Item, sacri-
 ficium sua natura est oblatio, qua Deo offertur res
 sacra: at consecratio proprie oblatio non est;
 ergo in sola oblatione tota sacrificij ratio con-
 sistit. Denique, consecratio ad sacramenti ratio-
 nem spectat, nõ sacrificij: ergo cõsecratio ad sacri-
 ficij rationem nõ pertinet. Itẽ nulla actio, nisi obla-
 tio accesserit, sacrificium esse potest: ergo sola
 oblatio sacrificij rationem, & naturam consti-
 tuit. Sanè negari non potest, quin oblatio expres-
 sum, vel tacitè facta, prorsus ad sacrificij ratio-
 nem pertineat: quare, qui in sola consecratio-
 ne, sacrificij naturam, & rationem sitam esse vo-
 lunt, excludunt quidem omnem oblationem ex-
 pressam factam; sed non eam, quæ fit tacitè, &
 implicite, siue virtute: ex hoc enim, quod sacer-
 dos corpus dominicum consecrat, & illud in
 altari ponit sub speciebus panis, & vini, & ocu-
 lis in cælum sublatis, facit quod Christus insti-
 tuit, & fieri iussit, tacitè, inquit, offert Deo,
 quamuis postea verbis id exprimat. Itaque ho-
 rum sententia est, sacrificij naturam sitam esse in
 consecratione, quæ vna cum oblatione, aut in ob-
 latione, quæ cum ipsa consecratione cõiungitur.
 Mihi verò videtur sacrificij ratio solum in cõse-
 cratione, & oblatione esse constituta, vel saltem,
 vt dixi, in tribus actionibus, videlicet, consecra-
 tione, oblatione, & sumptione Eucharistiæ. Con-
 secrationem verò accipio, non vt actionem, qua
 fit sacramentum, sed vt actionem in Dei cultum,
 & honorem oblatam ad nostra peccata expianda,
 & ad agendas gratias Deo pro beneficijs acceptis.
 Et consumptionem etiam accipio, nõ vt actionem,
 qua sacramentum sumimus, sed vt actionem sa-
 cram, qua species panis, & vini Christi corpus, &
 sanguinem continentem consumuntur: neque enim
 sacrificium vllum esse potest, quin sit oblatio, nec
 oblatio corporis Domini potest fieri, quin prius
 corpus Domini consecratur.

Secundò *Quæritur*, An iure diuino ad sacri-
 ficium Missæ, vtriusque speciei panis, & vini con-
 secratio requiratur? Dux sunt opiniones, quarum
 vna affirmat; ac proinde similiter docet, auctori-
 tate Romani Pontificis fieri nõ posse, vt sacerdos
 in sola consecratione panis sine vino sacrificet.
 Sic Sotus *in 4. d. 9. q. 1. artic. 1. ad finem.* Siluest. *verbo,*
Eucharistia. 1. q. 5. opinatur: imò auctor Armil-
 læ, *verbo, Eucharistia. num. 10.* & Tabien. *Eucharistia.*
1. num. 20. hanc controuersiam testantur, coram
 Alexandro VI. Pontifice fuisse tractatam: & tan-
 dem declaratum esse, nequaquam, in terris vbi vi-
 num non est, nec eo illud importatur, aut impor-
 tatum seruari nulla ratione potest, in panis con-
 secratione, & aqua loco vini posse sacrificari,

etiam auctoritate Romani Pontificis. Et certè pro hac sententia facere videtur S. Thomas 3. par. q. 80. art. 12. ad 1. q. 82. art. 4. ad 3. q. 83. art. 6. ad 1. & ad 2. Marfi. 4. q. 6. art. 1. Palud. 4. d. 1. q. 8. art. 1. conclusionem 3. Caiet. p. 3. q. 80. art. 12. Gabr. in Canonem Missæ. lect. 10. in litera D.

Altera sententia, vini consecrationem ait diuini iuris non esse, sed Canonici duntaxat: Et ex Christi præcepto solam panis consecrationem requiri: Et cum Romanus Pontifex possit ius Canonicum remittere, & relaxare: consequitur, inquit huius opinionis auctores, vt, vbi vinum haberi, aut seruari nequit villo modo, facultatem Pontifex, ius Canonicum relaxando, concedere queat, vt in sola cõsecratione panis sacrificetur. Hanc sententiam sequitur Maior. in 4. dist. 9. q. 3. ad 5. & ante eum Gabr. in Canonem Missæ, lect. 13. dub. 3. Adrian. in 4. q. 6. de Eucharistia, qui citat Alensem. Sic etiam sentit Angel. Eucharistia. 1. num. 20. Pifana. Eucharistia. 2. nu. 12. Tabien. Eucharistia. 1. num. 20. Summa Confessorum lib. 3. tit. 2. q. 104. Antonin. 3. p. cu. 13. cap. 6. §. 1. & Gabriel citat Albertum Magnum. Hanc opinionem quidam alij iuniores Theologi approbarunt. Claudius de Eucharistia reperit. 10. ca. 3. Alan. lib. 2. de Eucharistia. c. 20. Ioan. Heflels de commu. sub vtraque specie. traß. 1. Ruar. art. 13. contra Lutherum. & Palac. 4. d. 11. dist. 3. Cui quidem sententiæ fauet primum id, quod scribit Volaterranus lib. 7. cap. de Saxonibus. Innocentius VIII. indulgentia cum Noruegijs vsum fuisse, vt apud eos Missæ sacrificium sine vini consecratione fieret: eo quòd ob immentia eius regionis frigora, vinum eo importatum acescat. Quamuis sibi Volaterranus, vt quidam annotarunt, aduersari aliqua ratione videatur; cum scribit eiusdem Pontificis concessu permillum Noruegijs sine vino calicem sacrificare, voluit dicere, permillum Noruegijs sine vino sacrificare. Eiusque quoque videtur Bernardus in epist. 69. ad Guidonem Abbatem de Tribus Fontibus, vbi sic ait: De illo, quod oblitus es mittere vinum in calicem, cuius, & maiorem in hoc estimamus culpam, si tamen, & in tua putas, tuo arbitrio derelinquimus. Deinde, quod comperta, serò liceat, negligentia, vinum fudisti in calicem, super hostie sacratæ partem, laudamus, nec sub tanto articulo melius fieri potuisse putamus, ardirantes liquorem, eisi non ex consecratione propria, atque solenni in sanguinem Christi mutatum, sacra tamen fuisse ex contractu corporis sacri. Aiunt tamen nescio quem alium aliud sensisse scriptorem, non posse videri, absque tribus, id est, pane, vino, & aqua hoc sacrificium esse, ita vt si quodlibet deesse contigerit, reliqua non sanctificentur. Sed de huiusmodi vnusquisque in suo sensu abundat. Ego autem pro meo sano sensu, si mihi idem contigisset, quod tibi, vellem ad remedium mali vnum è duobus egisse, aut ipsum quod fecisti, aut certè ab illo loco, vbi dicitur: Si mili modo pottea, quam cunatum est, verba sancta ierasse, & sic compleße, quod restabat de sacrificio. Neque enim dubitauerim de corpore iam consecrato, qui vtiq; iuxta ritum Ecclesiæ, didici ab ipsa, quod & ipsa accepit à Domino: panem scilicet, ac vinum, & simul apponere: non simul tamen ex his sacra conficere. Cum ergo prius de pane corpus, quam de vino sanguis more Ecclesiastico conficiatur; Si per obligationem tardius, quod posterius sacrandum est, apponatur, non video quid sacris præcedentibus tarditas possit præripere consequentiam. Puto enim, quòd si Domino post factum de pane corpus suum, vini consecrationem placuis-

set aliquandiu intermittere, aut certè penitus omittere: nihilominus corpus mansisset, quod fecerat: nec factis facienda prescriberent. Hactenus B. Bernardus, Innocentius III. lib. 4. de Mysterijs Missæ, cap. 23. vtramque Theologorum opinionem recenset, nec tamen vni magis, quam alteri adhæret: Sanè vtraque est valde probabilis, quia vtraque multorum, & magnorum Theologorum auctoritate fulcitur. Nonnulli putant, verè dici non posse, Calicis cõsecrationem esse iuris diuini: nam id iuris, inquit, ex Scripturis aperte non constat, nec ex aliqua Traditione diuina, nec Apostolica, nec ex villo Ecclesiæ decreto, sanctorumque patrum doctrina colligitur, è quorum fontibus diuina iura ducuntur.

Dices id colligi ex facto Christi, qui & panem, & vinum pariter consecrauit. Et subiunxit: Hoc facite in meam commemorationem. Sed respondent illi: Multa alia Christus fecisse in cœna, quæ tamen fieri non iussit. Si illis etiam opponas, quod habetur, in cap. Comperimus, de consecr. dist. 2. vbi ex Gelasio refertur: Missæ sacrificium peragi non potest sine consecratione vini: quia sine grandi sacrilegio tale mysterium dimidiatum esse non potest: id etiam quod continetur in cap. Nihil. & cap. illud. 17. q. 1. ex Concilio Toletano 2. can. 14. & ex Concilio 7. can. 2. videlicet, non esse integrum, & completum Sacramentum, si panis tantummodo consecratur: Ad hæc rursus illi respondent, vinum consecrari oportere Ecclesiæ lege id iubente; ac proinde esse grande sacrilegium, vnam tantum speciem consecrari, non quidem sacrilegium cõtra ius diuinum, sed contra Canonicum. Nam alia etiam sacrilegia committuntur contra Ecclesiæ Canones. Eodem modo sacrificium non consecrato calice dicitur esse imperfectum, ob id nēpe, quia Canones vtriusque speciei consecrationem requirunt.

Sciendum est, tria in propofita questione contineri. Primum, An sit iuris Diuini, vt Sacerdos, in duplici specie, videlicet, panis, & vini sacrificet, an verò sit tantum Canonici iuris. Nam Adrianus, Maior, & alij contendunt esse tantum Canonici iuris. Et ideo concludunt in multis casibus posse tuta conscientia Sacerdotem in vna specie sacrificare. At Sotus, Siluester, & alij docent, esse iuris diuini, vt Sacerdos in duplici specie sacrificet. Et hoc mihi probabilius, & verius videtur.

Secundum est, An auctoritate Pontificia sacrificari queat sine calicis, hoc est, sine vini consecratione.

Tertium, An Pontificis auctoritate fieri possit sacrificium Missæ in consecratione aquæ, loco vini. Sunt enim, qui has duas quæstiones confundunt, cum tamen, meo quidem iudicio, confundi non debeant. Neque enim probabile duxerim, Pontificia facultate concedi posse, vt aquam loco vini consecremus: materiam enim, & formam sacrificij diuinitus institutam Ecclesiæ mutare non potest, quamuis probabilem esse censeam opinionem, dicentium indulgentia Pontificia, absque calicis consecratione posse sacrificari. Nam in secundo, si id fieret, solum ius Diuinum, hoc est Diuinum præceptum, aut Canonica constitutio de sacrificando integrè in du-

plici specie panis, videlicet, & vini, relaxaretur ex parte. At in primo, sacrificij materia mutaretur: quod facere Ecclesia nō potest. Et hoc est fortasse, quod auctor Armilla, & Tabienfis dicere voluerunt, coram Alexandro VI. fuisse disputatum, an in sola consecratione panis Missæ sacrificium fieri aliquando possit auctoritate Romani Pontificis, ac declaratum fuisse, id fieri non posse auctoritate Ecclesiæ in solo pane sine vino: hoc est, in consecratione panis, & in sola aqua loco vini. Ex dictis perspicitur, quo pacto auctores in hac parte distinguere debeamus, ut eorum sententiæ intelligantur: nam licet Gabriel, & quidam alij sentiant diuini iuris esse, ut Sacerdos in vtraque specie sacrificet, nihilominus tamen opinantur, auctoritate Romani Pontificis fieri posse, ut in vna tantum specie sacrificet, videlicet in consecratione panis sine vino, quia putant multa esse iuris diuini, quæ remittere, & relaxare Pontifex queat ob publicam aliquam, & grauem necessitatem, ut videmus votum, iusurandum, matrimonium ratum non consummatum auctoritate Pontificia relaxari, & dissolui. Et ita in hac questione prima, puto probabilius, & verius esse, ut dixi, iuris esse diuini, ut Sacerdos in duplici specie sacrificet: & nihilominus existimo valde probabile, auctoritate Pontificia ob publicam, & urgentem necessitatem prædictum ius diuinum relaxari posse. Sed quia nunquam est relaxatum, ego consilium darem, ut nunquam relaxetur.

Maiores, & alij, quædam exempla, siue casus recentent, quibus id fieri posse cōcedunt. **Primum**, quando in aliqua Christianorum Prouincia, vel regione vinum non est, nec eo aliunde importatum ob nimiam cæli intemperiem seruari potest. Sed hoc eam dubitationem, ac difficultatem patitur, de qua dixi questione superiori. **Deinde**, quando Sacerdos per errorem, solum panem consecrauit; & deinde vinum consecrare non potest absque magna astantis populi offensione: ut si per mediā plebem sit aliquis mittendus, qui vinum aliunde ad Sacerdotem in altari manentem, & expectantem deferat, tunc, ut aiunt Maiores, & Adrianus, iure Sacerdos Missæ sacrificium perficit absque vlla vini consecratione: id concedi potest Maiori, & Adriano, ut probabile, quia verisimile est præceptum diuinum non tam seuerè obligare Sacerdotem, hoc est cum tanto periculo, siue detrimento. **Tertio** item ex Maiore; si populus Ecclesiæ præcepto, vel rem diuinam audire, vel Eucharistiam in Paschate fumere deberet, nec vinum posset haberi, iure Sacerdos solum panem consecraret: quia arctioris, inquit, est vinculi præceptum audiendi sacrum simul, & sanctissimum Christi corpus in Paschate fumendi, quam præceptum integrum sacrificium faciendi. In quo quidem ego minime assentior Maiori. Etenim præceptum integrum sacrificandi, aut est iuris diuini, aut Canonici. Si primum dederis, arctioris est vinculi, quam reliqua Ecclesiæ præcepta. Si secundum, etiam videtur maiorem vim habere Canonice præceptum de sacrificando in vtraque specie, quam duo illa præcepta, audiendi sacrum, & Eucharistiam percipiendi: nam multis de causis ab vtra-

que eiusmodi Ecclesiæ lege soluiatur, ac liberamur; cum tamen nunquam hactenus permiffum esse videamus, ut in vna tantum specie consecrata, sacrificium fiat, & offeratur. Nec vnquam Ecclesia permiffit, ut sacrificium relinquatur inceptum, & imperfectum. Si enim Sacerdos post consecratum panem, sermonis vsum, vel sensum, vel vitam amittat, præcipit Ecclesia, ut alius Sacerdos inchoatum sacrificium absoluat: ut constat ex cap. Nihil. 7. quest. 1. **Quarto**, ex eodem auctore: Si ægrotus periculum mortis incurrat, & panis consecratus non sit, nec vinum alicubi reperiri queat, iure Sacerdos panem sine vino consecrabit, ne sine viatico decedat ægrotus. Hic etiam Maioris exemplum reprehendit, & reijcit Sotus: nec immeritò, cum ægrotus ad salutem spiritalem satis esse debeat, si vel sacram suorum peccatorum confessionem faciat, vel legitime doceat de peccatis spōrè commissis. **Quinto** S. Thomas exemplum adiungit p. 3. q. 82. art. 4. ad 3. si in specie nempè vini consecrati caro, vel sanguis mirabiliter appareret: tunc enim liceret Presbytero sacrificium perficere absque vlla alia consecratione vini. Et idem iuris est, teste eodè S. Thoma 3. par. q. 83. art. 6. ad 3. si Presbyter in calice consecrato venenum adhibuit, & infusum esse ad sui necem, rescierit ante sumpcionem, aut in calice deprehēderit animalculū penitus exitiosum atque lethiferum. At in hisce casibus, & exemplis non est facta panis consecratio sine vino: siquidem vtrumque Presbyter iam ante consecrauerat, sed solū est vnius speciei sine altera sumpcio. **Sextum** exemplum potest in dubiū vocari: videlicet, quid sit dicendum, si Sacerdos post consecratum panem diutius morari non potest ad vinum consecrandum, sine probabili suæ vitæ periculo ob subitum hostium incursum. **Respondeo** in hoc casu non videtur diuinum præceptum tam rigidè Sacerdotis conscientiam obstringere, nimirum cum vitæ discrimine. Si roges, quid dicendum, si quis Sacerdoti post consecratum panem necem minaretur, si vinum consecraret. **Respondeo**, constanter mortem eum perferre debere, si ob contemptum fidei, & religionis tyrannus necem minaretur: at verò si id non faceret in fidei, & religionis despectionem, verisimile est, præceptum diuinum non obligare cū tanto vitæ periculo. Secus esset, si tyrannus imperaret Sacerdoti, ut panem tantum sine vino consecraret: aliud enim est sacrificium imperfectum facere, aliud imperfectum relinquere: hoc enim minoris est vinculi.

Quarto Queritur, An Sacerdos sacrificans sumere corpus Domini consecratum diuino iure cogatur? Dux sunt opinioniones. **Prima** affirmat iuris esse diuini, ut Sacerdos sumat, & edat species panis, & vini consecratos: ad quam sententiam S. Thomas videtur accedere in 3. p. q. 80. art. 12. **Secunda** opinio tradit, id iuris tantum esse Canonici, quam Adrianus, & Maior locis supra citatis, sententiam magis probarunt, quam etiam alij sequuntur. **Prima** tamen illa videtur esse probabilior. Nam in cap. Relatum, de consec. dist. 2. ex Concilio Toletano can. 5. statuitur, ut modis omnibus, quoties Sacerdos celebrat, toties Eucharistiam sumat. Vnde Ecclesia semper sollicitè curauit, ut Presby-

1. Cor. 11.
Luc. 22.

ter sacrificans suscipiat species, quas consecrauit. Idem constat ex c. Cōperimus de consecr. d. 2. **QVÆRES**, vbinam extet huiusmodi diuinum præceptum? Respondeo, in illis verbis Christi Domini implicite contineri: *Hoc facite in meam commemorationem*. Quasi diceret, Consecrate, offerre, & sumite. Si **quæras**, an ad rationem sacrificij Missæ vtriusq; speciei consecratio, videlicet panis, & vini pertineat. Profectò meo iudicio probabilis est, vtramque pertinere, quâ solum alterutrâ, quia in vtraque significatur, & commemoratur perfectè mors Christi Domini, & sanguinis eius effusio ad remissionem peccatorum, & Christus Dominus vtramque consecrauit. Nectamen sequitur, vt sint in Missa duo sacrificia, quamuis sint duæ consecrationes; sicut enim Eucharistia est vnum Sacramentum, licet fiat duæ sacræ species, quia est vnum Diuinum epulum, in quo edimus, & bibimus, & spiritum, mente, & gratia reficimur, sic est vnum sacrificium, quia Christi necem memoramus.

Quintò Queritur, An verba consecrationis panis suum fortiantur effectum, antequam vinum consecratur? Respondeo ex B. Bernardo in epist. 69. ad Guidonem superius allata, quibusdam vtilum, non prius consecrari panem, quàm vinum; ac proinde verba Sacerdotis panem consecrantis non efficere, quod significant, antequam sit calicis consecratio: Hoc illi probabant, quia Missæ sacrificium est vnum, ergo vna forma, ac proinde verba, quibus panis consecratur, non integram formam, sed partem habent, ergo effectum minime fortiuntur, sicut in alijs Sacramentis pars formæ effectum non præstat, donec integrè verbis prolatis, tota forma inducatur. Deinde, vbi Baptismus in tribus personibus confertur, effectum non assequitur, donec accesserit tertia persona. Postremò, si verba, dum panis cōsecratur, suo effectum potirentur ante vini consecrationem, panis in corpus Christi sine sanguine cōuerteretur, quod est absurdum. Nam in sacrificio viuū Christi corpus offertur, non mortuum; at viuum sine sanguine non est.

Meritò sanè horum sententia communi Theologorum consensione resellitur in 4. d. 8. hæc enim cum ipsius Ecclesiæ ritu, & vsu pugnat, quia statim, atque panis species consecratur, in altum tollitur, quam totus populus supplex veneratur, & colit: quod nequaquam fieri liceret, si in panis specie nondum Christi corpus existeret. Deinde, verba Sacerdotis faciunt, quod significant; ergo statim, atque Sacerdos dicit: *Hoc est corpus meum*, panis in Christi corpus conuertitur: neque enim horum verborum effectus in aliud tempus differtur, cum ea statim significationem habeant. Sic S. Thomas p. 3. q. 78. art. 6. quod etiam docuit S. Bernar. in epist. 69. quæ est ad Guidonem. & Innoc. lib. 4. de officio Missæ cap. 17.

Ad argumenta verò respondemus. Quot atinet ad primum argumentum, dicimus vnum esse Eucharistiæ Sacramentum; & vnum Missæ sacrificium, vt statim apparebit; constare tamen duabus partibus, & duobus signis, videlicet consecratione panis, & consecratione vini; ac proinde sicut quilibet pars seorsim per se suum significatum habet, ita suum etiam effectum.

Quòd spectat ad secundum: cum Baptismus in triplici meritione confertur, forma minime perficitur, nisi in tertiâ meritionis aduentu: simul enim Sacerdos dum ter infantem mergit in aquâ, totam, integramque Baptismi formam pronunciat; ac proinde vna est Baptismi forma, siue semel duntaxat, siue sæpius in fans mergatur in aquam. At in Missæ sacrificio, alia est forma in consecratione panis, alia in consecratione vini. Quòd ad tertium: Cum panis consecratur, vi verborum Sacerdotis, vinum mutatur in Christi corpus, ac proinde sanguis sub specie panis continetur, non vi verborum, sed quia Christi corpus, quod est viuum, comitatur. Et deinde sub specie vini, sanguis, vi verborum existit, corpus verò Christi sanguinem comitatur, vt docet S. Thomas 3. part. quæst. 76. art. 2. Est itaque totus Christus, tum sub specie panis, tum sub specie vini. Si obijcias, in extrema vnctione sunt multæ vnctiones; & tamen effectus Sacramenti, vel fructus non datur in prima, vel secunda, sed in vltima, vt docet communis opinio Theologorum in 4. distinct. 23. quam habet Sotus in 4. distinct. 23. quæst. 1. artic. 1. & quæst. 2. artic. 3. Respondeo, diuersam esse rationem, quia diuersæ vnctiones sunt ad eundem effectum institutæ: at consecrationes sunt ad consecrandum corpus, & sanguinem Domini.

Sextò Queritur, An Missæ sacrificium sit vnum, an plura? Quidam non verentur asserere, esse duo, quia sunt duæ, inquit, consecrationes, duo mysteria, & signa, & vnumquodque per se suum significatum, & effectum peculiarem sibi vendicat. Ceterum constans est Theologorum opinio: Vnum duntaxat Missæ sacrificium esse. Augustinus lib. 10. de Ciuit. cap. 20. & lib. 17. cap. 10. & lib. 3. de baptis. cap. vit. lib. 20. contra Faustian. cap. 18. & cap. 21. vnum ait esse Christianorum sacrificium, quod est Missa. Atque id ratio ipsa demonstrat: siquidem vna tantum est hostia, quæ immolatur, & offertur: vnus finis, in quem totum sacrificium dirigitur: vnus denique sacrificij effectus. Nec refert, vna, duabusue consecrationibus sacrificium constet: quia sicut duæ consecrationes panis, & vini vnum Sacramentum constituunt, tanquam vnum quoddam diuinum epulum, itq; conuiuium, quo anima spiritaliter reficitur; sic etiam tanquam duæ partes in vnum sacrificium conueniunt, quod in cibo, ac potu spiritali consistens Deo quotidie immolatur. Negare tamen non possumus, quin aliquando Ecclesia in precibus, & publicis officijs Ecclesiasticis Missam numero multitudinis sacrificia vocet, ob duas nempe species panis, & vini consecrationes: nam etiam eadem ratione interdum appellat mysteria, & Sacramenta. Quatenus sunt duo symbola, & signa, quæ consecrantur.

Caput XX.

Missam, esse sacrificium propitiatorium simul, atque impetratorium.

Primò Queritur, An Missa sit sacrificium propitiatorium, siue expiatorium? Hæretici concedunt quidem esse sacrificium Latreuticon, hoc

cit. ad